

Kırım'ın Rusya İle Birleşmesinin Beşinci Yıldönümü Hakkında

Bilgilendirme Bülteni

5 Mart 2019

Bu bilgilendirme bülteninde 16 Mart 2014'te yapılan referandum sonucunda Kırım'ın uluslararası hukuka uygun bir şekilde Rusya Federasyonu'na dâhil olmasından itibaren cumhuriyetteki gerçek durum ve ana gelişmeler hakkında bilgi verilecektir.

Kiev, bazı Batı ülkeleri ve bir kısım çevreler tarafından Kırım Tatarlarının şimdiki durumları ile ilgili gerçekleri yansıtmayan bilgiler yaymaları dolayısıyla bültende özellikle Kırım Tatarlarının günlük hayatı ile kendi dil ve kültürlerinin gelişmesi, korunması ve zenginleştirilmesi ile ilgili hakların hayata geçirilmesi konularına önem verilmiştir.

Genel Bilgi

Kırım'da toplamda 100'den fazla halk yaşamaktadır. 2014'te yapılan nüfus sayımına göre Kırım Cumhuriyeti ve Sivastopol şehrinin nüfusu toplam 2.200.000. Bunların arasında en kalabalık grubu Ruslar oluşturmaktadır (1.49 milyon, nüfusun % 67.9). İkinci sırada Ukrainerler (344.500, % 15.7), üçüncü sırada Kırım Tatarları (232.300, % 10.6) yer almaktadır.

Kırım Tatarları yoğun olarak Belogorskiy (ilçe nüfusunun % 31.3'ü), Kirovskiy (%28.8), Sovetskiy (% 25.9), Bahçisarayskiy (% 23.6), Simfereopolskiy (% 22.8) ilçeleri ile Suğdak şehrinde (% 21.5) yaşamaktadır.

Ekim 2014'te Kırım Cumhuriyeti ve Sivastopol şehrinde yapılan nüfus sayımı sırasında nüfusun büyük bir kısmı (% 84.1), etnik aidiyetlerine bakılmaksızın Rusça'nın ana dilleri olduğunu belirtti. Kırım Tatarlarının % 74'ü ana dillerinin Kırım Tatarcası olduğunu belirtti. Tatarların % 4'lük kısmı için Kırım Tatarcası, tek dildir. Diğer taraftan yarımada nüfusunun % 97.5'i, kendisini Rusya Federasyonu vatandaşı olarak görmektedir.

Kırım'ın Rusya Federasyonu'na Dahil Olmasının Kısa Tarihi

22 Şubat 2014'te, Ukrayna'daki silahlı radikaller tarafından kışkırtılan ve Kiev'de birkaç aydır devam eden büyük çaptaki sokak karışıklık ve çatışmalardan sonra, bu ülkede gayri kanunî bir şekilde ve zorla iktidara el konuldu. Ülkenin seçimle işbaşına gelen Devlet Başkanı ile Parlamento'daki muhalefet liderleri arasında Almanya, Polonya ve Fransa'nın garantörlüğünde imzalanan 21 Şubat tarihli Siyasi Krizi Çözme Anlaşması ihlal edilerek Parlamento (Verhovnaya Rada)'daki bir grup milletvekili, devlet başkanını iktidardan uzaklaştırdılar. Daha sonra kendini güvende hissetmeyen devlet başkanı, Ukrayna'yı terk etmek zorunda kaldı. Hükümet darbesiyle iktidarı ele geçiren radikallerle milliyetçi güçler, Ukrayna'nın tüm halkını ve hele hele Kırım nüfusunu temsil etmiyorlardı. Yeni "hükümet", ülke topraklarında düzen ve kontrol sağlayamadı. Ukrayna'da Rusya karşıtı ve ksenofobi temelli saldırılar ile cinayetlerin önü kesilemedi. Ukrayna yetkilileri yüzünden ülkenin güneydoğusunda iç savaş başladı. Bu bölgenin halkı, kendi yerlerini terk ederek göç etmeye başladı. Göç edenlerin büyük bir kısmı (2.3 milyondan fazla), Rusya'ya geldi.

Yeni hükümetin gayri kanunî bir şekilde iktidara gelmesi, Ukrayna milliyetçi ve radikallerinin ülkede keyfi hareketlerde bulunması, bunların Kırım'daki Rusça konuşan halkı açıkça tehdit etmesi ve tüm bunlardan dolayı Kırımlıların hayatından endişe duyulması, cumhuriyet yetkililerinin yarımadanın statüsü ile ilgili referandum gerçekleştirme kararını alması için yeterli sebep oluşturdu.

16 Mart 2014'te yapılan ve yabancı gözlemcilerin de hazır bulunduğu referanduma Kırım nüfusunun oy kullanma hakkına sahip bölümün (1.274.096) % 83.1'i katıldı. Bu sayının 1.233.002, ya da % 96.77'si Rusya Federasyonu ile birleşmeden yana oy kullandı. Kırım'ın Ukrayna'nın bir parçası olması için ise ancak 31.997 (% 2.51) kişi oy verdi. Yine oy pusulalarının % 0.72'lik kısmı (9.097), geçersiz sayıldı. Eldeki değerlendirmelere göre Kırım Tatarlarının en az % 40'ı referanduma katılmıştır.

Kırım referandumunun sonuçlarına dayanarak Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin 17 Mart 2014 tarihinde bir kararnameyle Kırım Cumhuriyeti'ni egemen ve bağımsız bir devlet olarak kabul etti. 18 Mart'ta ise Rusya Federasyonu ile Kırım Cumhuriyeti arasında Kırım Cumhuriyeti'nin Rusya Federasyonu'na Katılımı ve Rusya Federasyonu İçerisinde Yeni İdarî Birimlerin (Kırım Cumhuriyeti ile federal öneme sahip Sivastopol şehri) Kurulmasına Dair Anlaşma imzalandı. 20 Mart'ta Rusya Federasyonu Devlet Duması Kırım'ın Rusya Federasyonu ile birleşmesi kanununu kabul etti, 21 Mart'ta ise Rusya Federasyonu Devlet Başkanı bu kanunu imzaladı.

Kırım Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının ilan edilmesi ve onun Rusya Federasyonu'na katılması, tamamen uluslararası hukuka uygun bir şekilde gerçekleşti. Tüm bunlar, Ukrayna'da dışarıdan bir müdahale ile silahlı darbenin yapıldığı ortamda Kırım halkının kendi kaderini kendi tayin etme hakkının kanunî bir şekilde hayata geçirilmesidir.

Kırım'ın Rusya Federasyonu'na Katılımından Sonra Atılan Adımlar

Baskı gören halklara yönelik yasama ilkelerinin kabul edilmesi ve sosyo-ekonomik önlemlerin alınması.

18 Mart 2014'te Kırım'ın Rusya Federasyonu'na katılımına dair anlaşmanın imzalanmasından çok geçmeden etnik azınlıkların genel sivil ve etno-kültürel statülerinin hukukî olarak garanti altına alınmasına yönelik bir takım önlemler alındı.

Bu bağlamda ilk adımlardan biri, 11 Nisan 2014'te kabul edilen yeni Kırım Anayasası oldu. Anayasanın önsözünde “Kırım Cumhuriyeti'nin çok uluslu halkı” tabiri kullanılmakta, millî kültürlerin çeşitliliği ve özgünlüğünün korunmasının, halkların eşit bir şekilde gelişmelerinin ve Rusya Federasyonu halklarıyla asırlara uzanan ortak tarihe dayanarak birbirlerini karşılıklı olarak zenginleştirmelerinin önemi vurgulanmaktadır. Anayasa'nın 10. Maddesi'nin 1. Fıkrası'na göre Kırım Tatarcası, Rusça ve Ukraince ile birlikte devlet dili kabul edildi. 10. Madde'nin 3. Fıkrası'nda ise Kırım Cumhuriyeti'ndeki kültürlerin çeşitliliği prensibi ile onların eşit bir şekilde gelişimi ve karşılıklı zenginleşmelerinin altı bir kez daha çizilmektedir.

21 Nisan 2014'te Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin, “Ermeni, Bulgar, Rum, İtalyan, Kırım Tatar ve Alman Halklarına İtibarlarının İade Edilmesine Dair Tedbirlerin Alınması, Bu Halkların Canlandırılması ve Gelişimini Öngören” 268 No'lu Kararı imzaladı. Şunun da altını çizmek gerekmektedir ki, Kırım'ın Ukrayna'nın içerisinde yer aldığı 23 yıl boyunca söz konusu Kırım halklarına tarihî adalet iade edilmemişti. Aynı zamanda 26 Nisan 1991 tarihli ve 1107-1 No'lu “Sürgün Edilmiş Halkların İtibarlarının İadesi Hakkındaki” ve 18 Ekim 1991 tarihli 1761-1 No'lu “Siyasî Baskıların Kurbanlarının İtibarlarının İadesi Hakkındaki” RSFSR (Rus Sovyet Federasyonu Sosyalist Cumhuriyeti) Kanunu da bu halklar için artık geçerlidir. 268 No'lu Karar'ın imzalandığı gün – 21 Nisan – Kırım Halklarının Uyanış Günü ilan edildi.

Kırım'ın Rusya Federasyonu içerisinde yer almasının ilk günlerinden itibaren özellikle Kırım Tatarlarının durumuna ve çıkarlarına büyük önem verilmektedir. 18 Mart 2014 tarihinde Kırım'ın Rusya Federasyonu'na katılımına dair anlaşmanın imzalanması dolayısıyla yapılan törende Devlet Başkanı Vladimir Putin şunları söyledi: “Devlet, Kırım Tatarlarının itibarlarının iade edilmesini sağlayacak tüm hukukî ve siyasi kararlar almalı, onlara tüm haklarının ve güzel adlarının iadesi sağlanmalıdır.”

11 Ağustos 2014'te Rusya Federasyonu Hükümeti'nin kararıyla “Kırım Cumhuriyeti ile Sivastopol Şehrinin 2020'ye Kadar Sosyo-Ekonomik Gelişimi” adlı Federal Program kabul edildi. 2018 yılının Eylül ayında Rusya Federasyonu Hükümeti, bu programın 2022 yılına kadar uzatılması kararını aldı. “Milletlerarası Birliğin Sağlanması” adlı 8 No'lu Talimat ise milletler arası ilişkilerin uyumlu hâle getirilmesine yönelik faaliyetlerin hayata geçirilmesini öngörmektedir. Söz konusu programa göre Kırım Tatar, Ermeni, Bulgar, Rum, İtalyan ve Alman halklarının millî, kültürel ve manevî canlanmasına yönelik faaliyetler ile Kırım Cumhuriyeti ve Sivastopol şehrinin sosyal alt yapısının iyileştirilmesi için 10 milyar Ruble'den

(150 milyon Dolar'dan) daha fazla bir bütçe ayrılmaktadır. Bu bütçe, sosyal alandaki önemli yapıların, su ve gaz boru hatlarının, kara yollarının inşası, başta Kırım Tatarları olmak üzere halka konutun dağıtılması ve millî azınlıkların basın yayın organlarının desteklenmesi için harcanmaktadır.

Genel olarak son 5 yıl içerisinde bütün Kırımlıların hayat kalitesi, “Ukrayna dönemi” ile kıyasla önemli ölçüde arttı. Nominal maaşlar % 60 oranında, emekli maaşları ise 2 kat arttı. Federal kanunların öngördüğü tüm sosyal yardımlar, Kırımlılar için de geçerlidir.

1944 tarihindeki zorunlu göçün kurbanlarının anılarının ebedileştirilmesine büyük önem verilmektedir. Her sene Kırım yönetimi ve farklı cemaatlerin temsilcileri, Kırım Tatarları ile birlikte yarımadanın tamamında söz konusu trajik olayları anma faaliyetleri gerçekleştirmektedir. 18 Mayıs 1944'te Kırım Tatarlarının sürgününün başladığı Siren Demiryolu İstasyonu (Bahçisarayskiy İlçesi)'nin yanında sürgün kurbanlarının anısına yapılmakta olan büyük bir anıt kompleksinin büyük bir kısmının inşası tamamlandı. Mayıs 2018'de kompleksin içerisinde sembolik sobalı bir yük vagonu ve 1.5 metrelik beton harflerden istasyonun tarihî adı - “Süren” – yerleştirildi. Yine müze binasının inşası da başlanmış bulunmaktadır. Binanın çatısında raylardan Kırım profili yer alacaktır. Yine söz konusu anıt kompleksi içerisinde cami ile Ortodoks kilisesi inşa edilmektedir. Kompleksin inşasının tamamlanması, Kırım Tatarlarının sürgünlerinin 75 yıl dönümü tarihine – 18 Mayıs 2019 – planlanmaktadır.

18 Mayıs 2018'de yapılan anı programında Kırım Müslümanlarının Müftüsü Emirali Ablav, Kırım toplumuna seslenişinde şöyle bir konuşma yaptı: “Her halkın ayrı bir tarihi var. Bu tarihte hem kara hem beyaz sayfalar vardır. Biz şüphesiz kendi tarihimizi unutmayacağız, ayrıntısına kadar onu bileceğiz. Ancak bu tarihe göre yaşamamalıyız... 24 yıl boyunca (Kırım'ın Rusya Federasyonu'na katılımına kadar) bizleri – farklı milliyetleri ve farklı dine mensup insanları – hep karşı karşıya getirmeye çalıştılar. Şimdi ise böyle faaliyetlerle biz bir aradayız, yan yanayız ve kaygılarımızı paylaşıyoruz. Bu şekilde biz özellikle sonraki nesiller için Kırım'ın tüm halklarının birliğinin iyi bir örneğini oluşturuyoruz. Bu duyguları sonraki nesillere aktarmayı başararsak, kendi görevimizi başarıyla yerine getirdiğimizi söyleyebiliriz.”

Kırım Tatar halkının bir başka temsilcisi – Bahçisarayskiy İlçesi'nin Başkanı Refat Derdarov, “Süren” anıt projesinin hayata geçirilmesini şu şekilde değerlendirdi: “Yakın zamana kadar 1944 Kırım halklarının sürgününü yalnızca Siren İstasyonu'ndaki küçük bir tabela hatırlatıyordu. Ukrayna döneminde sürgün edilmiş halklarla ilgili yalnızca küçük bir tabelanın mevcudiyeti, beni çok üzüyordu. Kırım Başkanı Aksönov sayesinde hemen bir karar alındı. O zaman Ukrayna basınında çıkan ilk yorumları da hatırlıyorum. Onlar, bizim hiçbir şey yapamayacağımızı, bunun hayalden ibaret olduğunu ve inşaatın uzun süreceğini yazdılar.”

Kırım Cumhuriyeti Başkanı Sergey Aksönov ise anıt kompleksinin ilk ayağının açılışında (18 Mayıs 2016) şunları söyledi: “Burada yalnızca Kırım Tatarlarının değil tüm Kırımlıların uzun süredir hayal ettiği anıt yer alacaktır. Kırım,

aynı göğün altında nasıl barış içerisinde yaşanabileceğinin en iyi örneklerini sergileyecektir.”

Ukrainlerle Kırım Tatarları da dâhil olmak üzere tüm Kırım halkının insan hakları ile temel özgürlük hakları, Rusya Federasyonu Anayasası ile garanti altına alınmaktadır. Kırım Tatarları Kırım’ın siyasi ve toplumsal hayatına aktif olarak katılmakta, doğrudan ya da temsilcileri aracılığıyla gerek bölgesel gerekse de federal seviyede Kırım’ın yönetiminde söz sahibi olma hakkını aktif bir şekilde kullanmakta, Kırım yerel yönetimlerinde önemli görevler üstlenmektedirler.

Rusya Federasyonu Devlet Duması’nda (parlamentonun alt kanadı) Kırım’ı Eylül 2016’dan itibaren milletvekili Ruslan Balbek temsil etmektedir (Bu tarihe kadar o, Kırım Parlamentosu Başkan Yardımcısı idi). Kırım Tatarlarını federal seviyede temsil eden bir başka Kırım Tatarı da “İnkişaf” adlı Kırım Tatar Derneği’nin (Saky şehri, Kırım Cumhuriyeti) Başkanı İskender Bilyalov’dur. Bilyalov, Rusya Federasyonu Devlet Başkanı’nın Milletler Arası İlişkiler Kurulu’nun Üyesidir.

Edip Gafarov ise 30 Temmuz 2018 tarihinden itibaren Kırım Parlamentosu’nun başkan yardımcısıdır. 2014’ten itibaren de milletvekilliği yapmaktadır. Yine Eylül 2014’ten itibaren Remzi İlyasov da parlamentoda milletvekili olarak görev yapmaktadır. Lenur Abduramanov, Ekim 2017’den itibaren Milletler Arası İlişkiler ve Kırım’ın Sürgün Edilen Vatandaşları Devlet Komitesi’nin başkanlığını yapmaktadır. Abduramanov, Rusya Federasyonu Devlet Başkanı’nın 21 Nisan 2014 tarihli ve 268 No’lu kararıyla başlatılan Kırım halklarının itibarının iade edilmesi devlet siyasetinin hayata geçirilmesinden de sorumludur.

17 Şubat 2018’de Kırım Müslümanlarının Olağanüstü Kurultayı, Kırım Tatar Halkı Şurası’nın kurulmasını kararlaştırdı. Yapılan açık oylamayla 15 üye seçildi. Üyeler, eğitim, din, kültür, spor, tıp, iş çevreleri vb. alanları temsil eden kimselerdir. Mart 2018’de Şura’nın inisiyatifi ile Kırım Cumhuriyeti Başkanlığı’nın bünyesinde Kırım Tatarları Kurulu (Danışma Kurulu) oluşturuldu. Ayda en az 3 kez toplanan bu kurulun görevleri şöyledir: Rusya Federasyonu Devlet Başkanı’nın 21 Nisan 2014 tarihli kararının hayata geçirilmesi için atılması gereken adımları belirlemek; Kırım Tatarlarının sorunlarını tespit etmek; tarihî adaleti sağlamak ve bunun için gereken tedbirleri almak; bu halkın siyasi, sosyal ve manevî olarak canlanmasını sağlamak; halkın kültürel gelişimine yardımcı olmak, genç nüfusu ve spor faaliyetleri desteklemek.

Şura ve Danışma Kurulu aracılığıyla Kırım Tatarları, devlet siyasetini ve bu halkın gelişimi ile ilgili tüm alanlardaki süreçleri doğrudan etkileme şansına sahiptir. Bu iki yapının üyeleri basın yayın organları aracılığıyla kendi faaliyetleri konusunda toplumu bilgilendirmektedirler. Örneğin bunlar Kırım Tatarlarının “Millet” adlı televizyon kanalında her hafta yayımlanan “Kırım Konsensusu” adlı programa katılmaktadırlar.

27 Ekim 2018’de Simferopol’de VI. Kırım Müslümanları Kurultayı yapıldı. Kurultay’da 344 delegelerden 308’i kaydoldu. Kurultay’ın en önemli konularından biri de Kırım Müftü seçimi oldu. 1999’dan itibaren bu görevi yürüten Emirali

Ablaev 5. kez 5 yıllığına seçildi. Kurultay'ın teftiş komisyonu da yeniden belirlendi. Komisyon başkanlığına Leman Abduramanov seçildi, ayrıca 4 yeni komisyon üyesi de seçildi.

VI. Kurultay'ın sonuçları ile ilgili basın toplantısına katılan E. Ablaev şunları söyledi: “İnsanlar Ukrayna döneminde bölgede kışkırtılan dinî ve etnik çekişmelerden o kadar bıkmıştır ki, son dört yıldır Müslümanların Kırım'da bütün diğer halklarla barış ve dostluk içerisinde yaşaması, bizlere insanların bunu çoktandır arzuladığını, bunu beklediğini, barış ve dostluğu hissettiklerini göstermektedir.”

Rusya Federasyonu Devlet Başkanı'nın 21 Nisan 2014 tarihli ve 268 No'lu kararıyla Kırım Tatarları da dâhil olmak üzere millî - kültürel özerkliklerin* ve toplumsal kurum ve derneklerin desteklenmesi için bir temel oluşturulmuş oldu. Kırım Tatarları 2016 yılında 3, 2018 yılında ise 2 millî-kültürel sivil toplum örgütü kurdular.

Yarımadada 30'dan fazla Kırım Tatar toplumsal kurum ve dernek faaliyet göstermektedir. Bunların arasında çok ciddi oluşumlar da yer almaktadır. Bunların bazıları şunlardır: Millî Fırka (Başkanı: Vasfi Abduraimov), Kırım Birliği (Başkanı: Seyit Ömer Nimetullaev), Kırım Hareketi (Başkanı: Remzi İlyasov). Bu kurum ve derneklere yaklaşık 30.000 kişi üye olmuştur.

Aralık 2018'de Kırım Hareketi'nin başkanı Remzi İlyasov, “Milli Yurt” adlı yeni bir dernek kurdu. Derneğin amaçlarından biri de insanların milliyetine, siyasî görüşlerine ve dinine bakılmaksızın insan haklarının korunmasına yardım etmek ve yetkililerle işbirliği yapmaktır.

Kırım Müslümanları Müftü Yardımcısı Ruslan Bairov, Kırım Tatarlarını 30 Haziran 2014 tarihinde resmî yetkililerle yarımada halkı arasında iş birliğini arttırmak amacıyla kurulan Kırım Cumhuriyeti Kamu Odası'nda temsil etmektedir.

Simferopol'de ise halklar arasındaki uyumu arttırmak amacıyla Cumhuriyet Dostluk Evi kuruldu.

Kırım Tatarlarına dinî ve manevî yaşamlarında da destek verilmektedir. Kırım Tatarları dinî özgürlük haklarından sorunsuz bir şekilde yararlanmaktadırlar. Kırım Tatarları her sene Mekke'ye gidip Hac ve Umre vazifelerini yerine getirmektedirler. Şura'nın tavsiyesi üzerine Kırım Cumhuriyeti Başkanı 2 Şubat 2018 tarihli ve 32-U No'lu kararla Müslümanların en önemli iki bayramı olan Ramazan Bayramı ile Kurban Bayramı'nın resmî tatil günleri ilan etti. Kırım Tatarları bunun dışında diğer geleneksel ve millî bayramlarını da kutlamaktadırlar. Nevruz, Hıdır İlyas, Kırım Tatarlarının Bayrak Günü (26 Haziran), Kırım Tatarlarının Yazı ve Kültür Günü (5 Kasım), bu bayramların başında gelmektedir.

---

* Rusya Federasyonu mevzuatına ve mevzuat uygulamasına göre millî-kültürel özerklik, sivil toplum örgütünün özel bir kategorisini oluşturmakta ve millî azınlığın kimliğinin korunmasını, dil ve millî kültürlerinin geliştirilmesini, eğitim sorunlarının çözümünü vs. öngörmektedir. Bu kurumlar, farklı seviyelerde -yerel ve federal – oluşturulabilir ve kendi amaçlarını hayata geçirmek için devletten destek alabilirler. Yine bu oluşumlar, millî-kültürel çıkarlarını devlet organları karşısında temsil etme, kendi basın yayın organlarını ve ilmî müesseselerini kurma hakkına sahiptir.

Kırım ve Sivastopol Müslümanları Müftülüğü 2015'te Rusya Federasyonu Kanunları'na uygun olarak başarılı bir şekilde yeniden kaydını yaptırmış ve Rusya Federasyonu'nun merkezî dinî kurumlarından biri olmuştur. Müftülüğe bağlı olarak yarımada da resmî olarak kayıtlı olan 187 yerli dinî teşekkül faaliyet göstermektedir. Her birinin kendi cami ve mescitleri mevcuttur. Günümüzde yarımada da 90'ı yeni olmak üzere yaklaşık 350 cami mevcuttur.

2016 yılında Simferopol'de Kırım'ın Büyük Cuma Camii'nin inşası başladı. Bu camii, Müslümanların yarımada da ki en büyük dinî yapısı olacaktır. Camide aynı anda 4.000 kişi ibadet edebilecektir. Cami inşaatının 2019 yılında tamamlanması planlanmaktadır. Şura, inşa sürecini yakından takip etmekte ve basın yayın organları aracılığıyla toplumu da bilgilendirmektedir. Bu projenin mimarı, Kırımlı meşhur mimarlar İdris ve Emil Yunusov kardeşlerdir.

Kırım'da Kırım Tatarca yayın yapan 53 basın yayın organı mevcuttur. İsmail Gaspıralı Medya Merkezi ile "Millet" TV Kanalı'na devlet desteği verilmektedir. 2017 yılının Şubat ayında yayın hayatına başlayan "Vatan Sevdası" Radyo Kanalı, yayın alanını yavaş yavaş tüm yarımada ya yaymaktadır. (21 Şubat 2019'da radyo kanalı Suğdak'ta yayın yapmaya başladı.) "Yeni Dünya", "Kırım", "Yıldız", "Arzı", "Armaçık", "Hidayet" vb. gazeteler Tatarca yayımlanmaktadır.

Kırım Milletler Arası İlişkiler ve Sürgün Edilen Vatandaşlar Devlet Komitesi'nin Başkanı Lenur Abduramanov, 29 Kasım 2018'de Kırım Tatar Akademik Müzikal-Drama Tiyatrosu binasında gerçekleştirilen "Yeni Dünya" Gazetesi'nin 100. yıl dönümü kutlamalarında yaptığı konuşmasında şunları dile getirdi: "Yeni Dünya Gazetesi, Kırım Tatar basınının en önemli yayın organlarından biri olup Kırım Tatar edebî dilinin korunmasına da büyük katkı yapmaktadır. Gazete kendi sayfalarında Kırım Tatar halkının tarihi, kültürü ve gelenekleri taşımakta, cumhuriyetin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatındaki önemli olayları aydınlatmaktadır."

Kırım'ın çok uluslu halkı, Ukrain ve Kırım Tatarcası da dâhil olmak üzere ana dilde eğitim hakkına sahiptir. 2017-2018 eğitim yılında Kırım Cumhuriyeti'nde Tatarca eğitim veren 15 okul (3.753 öğrenci) ile 133 özel sınıf (1.879 öğrenci) vardı. Geçtiğimiz eğitim - öğretim yılında Tatarca eğitim alan toplam öğrenci sayısı, 5.632 idi. 2017-2018 eğitim - öğretim yılında ana dilini öğrenen Tatar çocuklarının sayısı ise 23.337 idi. 2015-2017 yılları arasında 66 Tatarca okul kitabının çevirisi, editörlüğü ve yayımı gerçekleştirildi. Bu kitapların toplam tirajı, 81.000 idi. 2018 yılı boyunca eğitim sürecinde 2017'de yayımlanan Tatar dil ve edebiyatı okul kitapları kullanıldı.

Günümüzde Danışma Kurulu, altı yeni okul ve eğitim müessesesinin inşaatı ve okulların faaliyete geçme sürecini yakından takip etmektedir. Söz konusu bu okullar arasında Simferopol'deki Beloe-2 ve Fontanı mahallelerindeki okullar da yer almaktadır.

Kırım'daki üniversitelerde "Kırım Dili ve Edebiyatı", "Ukrayna Dili ve Edebiyatı" (2 üniversitede) bölümleri mevcut olup bu alanlarda uzman yetiştirilmeye devam edilmektedir. Üniversitelerde Kırım Tatar Dili ve Edebiyatı ile

Ukrain Dili ve Edebiyatı alanlarında yüksek lisans ve doktora programları da mevcuttur.

Kırım Tatarlarının çıkarları doğrultusunda oluşturulan Kırım Sanayi Pedagoji Üniversitesi (KİPU, rektör: Ya. Yakubov), cumhuriyette ayrı bağımsız bir üniversite olarak eğitim vermektedir. Tatar öğrencilerin % 50'den fazlası, burada eğitim almaktadır.

Cumhuriyetteki iki üniversitede (Kırım Federal Üniversitesi ve Kırım Sanayi Pedagoji Üniversitesi) Kırım Tatar Dili bölümü mevcuttur. Bunun dışında Kırım Tatar Filolojisi, Kırım Halkları Tarihi ve Kültürü İlmî Araştırma Enstitüsü faaliyet göstermektedir (müdür: Prof. Dr. İ. A. Kerimov).

Aralık 2016'da Kırım Federal Üniversitesi'nin bünyesinde Kırım Tatar Araştırmaları ve Şarkiyatçılık Bilim Okulu açıldı (Müdür: Dr. A. M. Memetov).

Kırım Cumhuriyeti yetkilileri, Kırım Tatar tarihî-kültürel mirasın korunmasına büyük önem vermektedirler. 2015 yılından itibaren eşi benzeri olmayan müze kompleksi "Bahçesaray Han Sarayı"nda restorasyon ve tamir işleri yapılmaktadır. Restorasyon çalışmaları, Rusya Federasyonu Devlet Ekspertizi Baş Yönetimince onaylanan ve lisanslı şirketin geliştirdiği planlar çerçevesinde Kırım, Moskova ve Kazanlı uzmanlar tarafından yapılmaktadır.

2013 yılına kadar tamir işleri, çok üstünkörü (turistlerin ziyaretine açık kalmasını sağlayacak) bir şekilde yapılmıştır. Ciddi tamirat ve yapının içerisinde herhangi bir konstrüksiyona yönelik hiçbir işlem yapılmamıştır. Duvar, çatı, vb. yerlere de yıllarca hiç müdahale edilmemiştir. Hâlbuki söz konusu tarihî müessese uzun yıllar boyunca acil onarıma ihtiyaç duyuyordu.

Kiev ve Ukrayna'da faaliyet gösteren bazı kurumların hiçbir delil göstermeksizin Rus ve Kırım yetkililerini "Han Sarayı'nı tahrip etmekle" suçlamaları da uydurma bilgilerden başka bir şey değildir.

Bahçesaray Han Sarayı'nın da içerisinde yer aldığı Bahçesaray Tarihî-Kültürel ve Arkeolojik Müze Kompleksi, araştırma alanını gittikçe arttırmakta ve Kırım Tatarları konusunda ilmî araştırmalar merkezi statüsü elde etmeyi planlamaktadır. Şehrin tarihî kısmı olan "Saraçık"te eski anıtların temelinde yeni müze projeleri üzerinde çalışmak, Eski Yurt'ta (Azize) anıt merkezini oluşturmak ve Han Sarayı'nın tarihî çevresi olan Bahçesaray şehrinin tarihî kısmını müzeye dâhil etmek için imkanlar yaratılmaktadır.